

**Quicksan Wet natuurbescherming
Kerkstraat 85 & 87
te Soest**

Opdrachtgever: RV&O
Lange Brinkweg 31 C
3764 AA Soest

Versienummer: 1.0

Datum: 25 juni 2019

Auteur: mevrouw ir. L. Dresmé
Paraaf:

Rijndijk

Colofon

Dresmé&vanderValk

Postbus 225

1970 AE IJmuiden

+31 (0)6 47570615

linda@dresmevandervalk.nl

www.dresmevandervalk.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch op geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Dresmé&vanderValk.

Inhoudsopgave

pagina

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Indeling van de rapportage	4
2 Wettelijk Kader	5
2.1 Gebiedsbescherming	5
2.2 Beschermde soorten	5
3 Planbeschrijving	8
3.1 Ligging	8
3.2 Beschrijving van het plan	8
4 Beschermde gebieden	10
5 Onderzoeksmethode	12
6 Resultaten	14
6.1 Vleermuizen	14
6.2 Broedvogels	15
7 Conclusie	16

Bijlage 1: C.V. mevrouw Ir. L. Dresmé

1 INLEIDING

In juni 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar beschermde soorten ter plaatse van twee kantoorpanden en bedrijfsloods aan de de Kerkstraat 85 & 87 te Soest. De locatie zal worden herontwikkeld.

1.1 Aanleiding

De aanleiding van deze vraag is het voornemen om ter plaatse van het plangebied de bestaande bebouwing te slopen waarna nieuwbouw wordt gepleegd. Eén van de twee kantoorpanden wordt naar appartementen getransformeerd (renovatie). Mogelijk worden met de sloop en renovatie verblijfplaatsen van beschermde soorten aangetast, waarbij strijdigheid met de Wet natuurbescherming kan ontstaan. In het kader van de Wet natuurbeschermingswet geldt een onderzoeksplicht.

1.2 Doel

Het doel van de Quickscan Wet natuurbescherming is meerledig:

- Vaststellen dan wel uitsluiten -voor zover mogelijk- van beschermde flora en fauna in het plangebied.
- Vaststellen wat de mogelijke effecten zijn op beschermde flora en fauna en beschermde gebieden als gevolg van de herontwikkeling.
- Bepalen of een nader onderzoek naar specifieke beschermde soorten nodig is.
- Indien als gevolg van de bouwwerkzaamheden negatieve effecten op beschermde soorten te verwachten zijn, dient te worden bepaald of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is benodigd.

1.3 Indeling van de rapportage

De Quickscan Wet natuurbescherming bestaat uit zeven hoofdstukken. Het wettelijk kader van natuurbescherming is te vinden in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is het plangebied en het voorgenomen initiatief beschreven. Hoofdstuk 4 beschrijft of sprake is van gebiedsbescherming. In hoofdstuk 5 is de methode van het onderzoek uiteengezet en in hoofdstuk 6 zijn de onderzoeksresultaten beschreven. Hoofdstuk 7 bestaat uit de conclusies.

2 WETTELIJK KADER

De Wet natuurbescherming heeft op 1-1-2017 de volgende wetten vervangen: Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet. De wet heeft als doel het beschermen van flora en fauna, (natuur)gebieden en bossen. De nieuwe Wet natuurbescherming bevat niet alleen regels ten aanzien van beschermde soorten flora en fauna en 'ruimtelijke ingrepen', maar ook andere onderwerpen zoals bezit en handel, gebiedsbescherming, houtopstanden, beheer en schadebestrijding. Voor projecten die betrekking hebben op 'ruimtelijke ingrepen', zoals sloop- en renovatiewerkzaamheden en nieuwbouwprojecten zijn de onderwerpen soortenbescherming, gebiedsbescherming en soms ook houtopstanden relevant. Hierna zijn deze onderwerpen op een rij gezet.

2.1 Gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming is weinig veranderd ten opzichte van de Natuurbeschermingswet 1998. Bij ruimtelijke ingrepen dient te worden nagegaan of initiatieven negatieve effecten kunnen hebben op aangewezen beschermde Natura 2000-gebieden. Gedacht kan worden aan negatieve effecten die samengaan met activiteiten in of aan de randen van een Natura 2000-gebied, zoals verstoring door licht of geluid. Een activiteit die op grotere afstanden een negatief effect kan hebben op beschermde gebieden, is bijvoorbeeld de uitstoot van vermestende stoffen. Het meest voorkomende effect is de depositie van stikstof die wordt uitgestoten door het verkeer of verwarmingsketels van gebouwen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur of EHS). Voorts worden bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen door de provincies aangewezen. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot aantasting van de natuurdoelen of landschappelijke waarden. Anders dan voorheen is de status als NNN verankerd in de Wet natuurbescherming.

2.2 Beschermde soorten

De grootste verandering in de Wet natuurbescherming betreft de soortbescherming. Een aantal soorten zijn nu niet meer beschermd, terwijl andere soorten juist zijn toegevoegd aan de lijst van beschermde soorten. De wet maakt onderscheid in soorten die beschermd zijn op basis van de Europese Habitatrichtlijn en de Europese verdragen (artikel 3.5 t/m 3.9) Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1 t/m 3.10) en andere soorten (artikel 3.10 en 3.11).

Europese soorten (bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage 1 verdrag van Bonn en bijlage 2 van verdrag van Bern)

Anders dan de Flora- en faunawet zijn de soorten die beschermd zijn op basis van het verdrag van Bern en Bonn gelijkgesteld aan de soorten die genoemd zijn in de Habitatrichtlijn. Deze (Europese) soorten zijn beschermd op basis van vergelijkbare verboden als de Flora- en faunawet, met het verschil dat individuen niet **opzettelijk**¹ mogen worden beschadigd. Het is niet toegestaan deze soorten **opzettelijk** te vangen, te verstoren of te doden. Ook is het niet toegestaan eieren te vernietigen, te rapen of te vervoeren.

• ¹Met opzet wordt bedoeld: het willens en wetens met aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten.

Beschermde planten uit deze categorie mogen niet **opzettelijk** worden geplukt of van hun groeiplaats worden verwijderd. Let op! Voor de Europees beschermde soorten geldt dat het niet is toegestaan vaste rust- of verblijfplaatsen **opzettelijk of niet**, te verstoren. Daarmee is het direct noodzakelijk te onderzoeken of binnen een plangebied sprake is van vaste verblijfplaatsen, zoals die van vleermuizen. Indien vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn is een ontheffing nodig. Ontheffing voor activiteiten waarmee de verbodsbepalingen worden overtreden, kan alleen worden verleend op basis van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Er is sprake van een groot algemeen belang;
3. Effecten op populatieniveau zijn uitgesloten.

Het bevoegd gezag ten aanzien van het verlenen van ontheffingen is -anders dan de Flora- en faunawet- de provincie waarin de activiteit plaats vindt. In de ontheffing kunnen voorwaarden worden opgenomen ten aanzien van compenserende en mitigerende maatregelen. Momenteel is nog niet bekend op welke wijze deze worden voorgeschreven.

Vogels

Alle in het wild levende vogels, hun eieren en vaste verblijfplaatsen mogen niet **opzettelijk** worden gevangen, beschadigd of verstoord. Ook geldt een zorgplicht en dat houdt in dat verstoring tot een minimum wordt beperkt. De nuance tussen wat opzettelijk is en wanneer men kan worden aangesproken op de zorgplicht, zal uit jurisprudentie moeten blijken. In Hoofdstuk 7 wordt hier op meer op detail ingegaan.

Let op! Een aantal vogelsoorten zijn beschermd op basis van het verdrag van Bern en Bonn. Voor deze soorten geldt dat nesten -tijdens het broeden of anderzijds als vaste rustplaats in gebruik zijn- niet (met of zonder opzet) mogen worden verstoord. Hiervoor geldt dus ook direct een onderzoeksplicht. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart t/m 15 juli, maar of sprake is van een broedgeval is leidend. Broeden begint enige tijd voor het leggen van het ei en eindigt nadat het nest niet meer wordt gebruikt. Sommige vogelsoorten hebben een tweede of derde leg. Ook is de start en einde van het broeden en gebruik van het nest verschillend per vogelsoort. Daarmee dient rekening gehouden te worden. Soorten zoals steenuil gebruikt het nest bijvoorbeeld het hele jaar als vaste rustplaats en is daarmee het hele jaar beschermd. Ook kunnen foerageergebieden rondom nesten onderdeel zijn van vaste verblijfplaatsen. Activiteiten waarmee een van de verbodsbepalingen voor vogels wordt overtreden kunnen -uiteraard onder voorwaarden- worden toegestaan op basis van een door de provincie verleende ontheffing.

Andere soorten

In bijlage A en B van de Wet natuurbescherming is een lijst opgenomen van beschermde fauna respectievelijk flora. Deze soorten mogen niet **opzettelijk** worden gevangen, beschadigd, verstoord of gedood respectievelijk **opzettelijk** van hun groeiplaats worden verwijderd. Anders dan voor de Europese soorten, geldt een milder beschermingsregime: Vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soorten mogen **niet opzettelijk** worden verstoord of vernietigd. Bij wet zijn de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis die in en rondom gebouwen leven, vrijgesteld van de verboden. De provincies kunnen generieke vrijstelling verlenen door het aangeven van een lijst van vrijgestelde beschermde soorten voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer.

Ook kan de provincie ontheffing verlenen voor:

- Het opzettelijk verstoren van individuen of vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soorten, bijvoorbeeld in het kader van het voorkomen van schade aan gewassen.
- Het opzettelijk verstoren van individuen of vaste rust- of verblijfplaatsen van soorten die niet zijn vrijgesteld bij provinciale verordening.

In de provincie Utrecht zijn alle diersoorten in de categorie ‘andere soorten’² en die algemeen voorkomen, vrijgesteld bij ruimtelijke ingrepen. De volgende soorten die hoge eisen stellen aan hun omgeving zijn niet vrijgesteld:

Zoogdieren

boomarter
das
edelhert
damhart
eekhoorn
eikelmuis
grote bosmuis
molmuis
steenarter
veldspitsmuis
waterspitsmuis
wild zwijn
alle vleermuizensoorten

Amfibieën en reptielen

alpenwatersalamander
vinpootsalamander
vuursalamander
adder
hazelworm
levendbarende hagedis
ringslang

libellen

bosbeekjuffer
beekkrombout
donkere waterjuffer
gevlekte glanslibel
hoogveenglanslibel
Kempense heidelibel
speerwaterjuffer

Dagvlinders

aarbeivlinder
bosparelmoervlinder
bruin dikkopje
bruine eikenpage
donker pimperlauwtje
duinparelmoervlinder
gentiaanblauwtje
grote parelmoervlinder
grote vos
grote vuurvlinder
grote weerschijnvlinder
iepenpage
kleine heivlinder
kleine ijsvogelvlinder
kommavlinder
pimperlauwtje
sleedoornpage

spiegeldikkopje
veenbesblauwtje
veenbesparelmoervlinder
veenhooibeestje
veldparelmoervlinder
zilveren maan

vissen

beekdonderpad
beekprik
elrits
Europese rivierkreeft
gestippelde alver
grote modderkruiper
kwabaal

kevers

vliegend hert

² Behalve vogelsoorten

3 PLANBESCHRIJVING

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen aan de zuidoostelijke rand van Soest in de provincie Utrecht. Het gaat om twee kantoorpanden en achtergelegen bedrijfsloods, zie afbeelding 1, 2 en 3.

Afbeelding 1, 2 en 3. Plangebied (binnen rood kader)

3.2 Beschrijving van het plan

Kerkstraat 85 zal worden gerenoveerd, waarbij voornamelijk in pandige werkzaamheden zullen plaatsvinden. Het kantoorpand aan Kerkstraat 87, alsmede de achtergelegen loodsen worden gesloopt. In totaal worden 33 startersappartementen (met menging van enkele seniorenwoningen) gerealiseerd waarvan 6 appartementen op de Kerkstraat 85 (transformatie). Een schetsontwerp van het plan is weergegeven op afbeelding 4. Het exacte ontwerp is nog niet bekend. Behalve de activiteiten renoveren, slopen en nieuwbouw, worden geen andere activiteiten uitgevoerd.

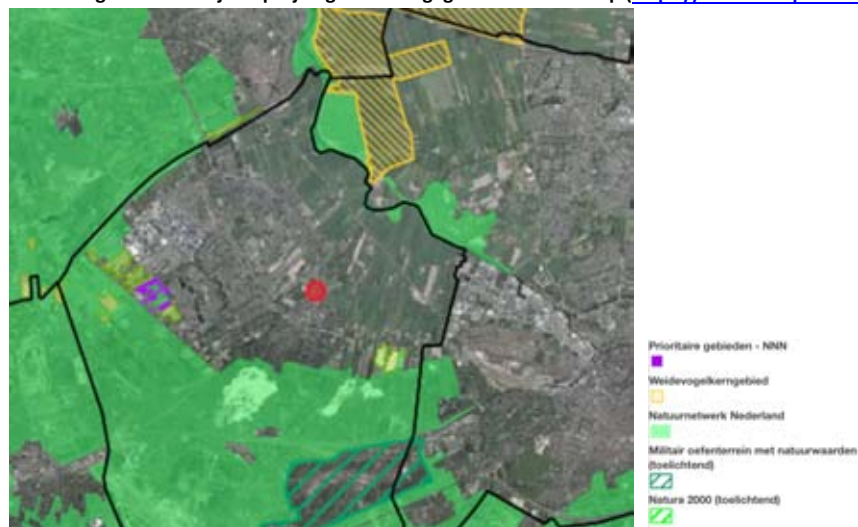
Afbeelding 4. Schetsontwerp Kerkstraat 85 & 87

4 BESCHERMDE GEBIEDEN

Het projectgebied is niet in de NNN of in ander beschermd gebied gelegen, zoals weidevogelkerngebied of militair oefenterrein met natuurwaarden, zie afbeelding 5. De afstand tot de meest nabijgelegen NNN is ongeveer 1,4 kilometer. Het projectgebied is niet in of nabij een Natura 2000-gebied gelegen, zie afbeelding 6. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is Arkemheen op een afstand van meer dan 9 kilometer.

Afbeelding 5: NNN nabij het projectgebied aangegeven met rode stip (<https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart>)

Afbeelding 6: Natura 2000-gebieden nabij het projectgebied (Aerius.nl)

Op de korte termijn ontstaan lokale effecten, zoals een toename van geluid en stof. Gezien de afstand worden geen effecten verwacht op het Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000-gebieden als gevolg van de sloop- en bouwwerkzaamheden.

Stikstof

Op basis van landelijk beleid wordt de nieuwbouw gasloos uitgevoerd en daarom wordt voor de verwarming van de nieuwe bebouwing, ter plaatse van het plangebied, geen stikstof uitgestoten. De nieuwe verkeersgeneratie van de 33 appartementen zal afnemen ten opzichte van de bestaande verkeersgeneratie van 2 kantoorgebouwen en bedrijfsloodsen.

Omdat geen sprake zal zijn van een stikstoftoename als gevolg van verkeer en de verwarming van de gebouwen, bestaat geen aanleiding een toename van de stikstofdepositie te verwachten. Een overschrijding van de drempelwaarde op nabijgelegen Natura 2000-gebieden kan op voorhand worden uitgesloten, een stikstofdepositieberekening is niet nodig.

5 ONDERZOEKSMETHODE

Op basis van verspreidingsgegevens en het aanwezige biotoop kunnen beschermde insecten, grondgebonden zoogdieren en ongewervelden worden uitgesloten. Omdat open water in het projectgebied ontbreekt kunnen vissen, amfibieën en reptielen worden uitgesloten. Het projectgebied is volledig verhard en bebouwd. Behalve enkele wintergroene perkplanten, ontbreken bomen en groen waardoor beschermde flora op voorhand kan worden uitgesloten. Het onderzoek richt zich daarom op vleermuizen en broedvogels.

Voorafgaande aan het veldbezoek is een archiefonderzoek uitgevoerd naar bestaande gegevens van beschermde soorten in en rondom het plangebied. Gebruikte bronnen zijn: verspreidingsatlassen van beschermde soorten, waarneming.nl, telmee.nl en eerder uitgevoerde ecologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied. Het veldbezoek bestaat uit een beoordeling van het plangebied als geschikt leefgebied van beschermde soorten en is uitgevoerd op 18 juni 2019 door een ter zake kundige, mevrouw ir L. Dresmé, zie bijlage 1. De weersomstandigheden waren met 27° C, 2-3 Bft, half bewolkt, geen neerslag, voldoende om een biotoopanalyse uit te voeren.

Vleermuizen verblijven in bomen en gebouwen. Bomen ontbreken in het plangebied. De gebouwen zijn gecontroleerd op mogelijk aanwezige nesten en holtes die geschikt zijn voor holenbroeders. De gebouwen zijn ook beoordeeld op de aanwezigheid van mogelijk geschikte invliegopeningen voor vleermuizen. Hierna zijn een aantal afbeeldingen weergegeven die een indruk geven van het plangebied.

Afbeelding 7: Links het te slopen kantoorpand (Kerkstraat 85) en het te behouden kantoorpand (Kerkstraat 87) Soest rechts

Afbeelding 8 en 9: De loods aan de achterzijde van de Kerkstraat

6 RESULTATEN

6.1 Vleermuizen

Archiefonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen vier soorten vleermuizen worden verwacht in het bebouwde gebied van Soest, namelijk; gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. In het bosrijke buitengebied van Soest komen de soorten rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en baardvleermuis voor. Uit het archiefonderzoek komen geen recente waarnemingen of verblijfplaatsen van vleermuizen naar voren in of in de omgeving van het plangebied.

Veldonderzoek

Beide kantoorpanden hebben open stootvoegen die mogelijk toegang geven tot de spouw, zie afbeelding 10 en 11. Aangenomen kan worden dat de spouw geïsoleerd is vanwege de bouwperiode (1989). Afhankelijk van de gebruikte spouwmuurisolatie en de kwaliteit ervan (kan uitgezakt zijn) kan een inschatting gemaakt worden of de spouw breed genoeg is en toegankelijk is voor vleermuizen. Op basis van de aanwezige open stootvoegen kunnen momenteel verblijfplaatsen van vleermuizen in beide kantoorpanden echter niet op voorhand worden uitgesloten.

Vanwege het ontbreken van bomen binnen het plangebied en de grootte van het verharde oppervlak wordt de kans op de aanwezigheid van vleermuizen niet groot geacht. De daken van de kantoorpanden zijn ontoegankelijk voor vleermuizen, omdat de daken met bitumen en stalen platen bekleed zijn. De bedrijfsloods aan de achterzijde is opgebouwd uit stalen damwandprofielen en een plat dak. In de bedrijfsloods worden geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht, omdat geschikte invliegopeningen en holtes in de muur of dak ontbreken.

Afbeelding 10 en 11: Open stootvoegen Kerkstraat 85 (links) en 87 (rechts)

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig, waardoor verblijfplaatsen in bomen kunnen worden uitgesloten. Mogelijk hebben de bomen direct buiten het plangebied een functie als foerageergebied. Een nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen ter plaatse van de kantoorpanden aan de Kerkstraat 85 en 87 is nodig om te bepalen of een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is voor de sloop en/of renovatie van beide kantoorpanden.

6.2 Broedvogels

Archiefonderzoek

In de omgeving van het projectgebied zijn geen nestlocaties bekend van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals huismus, gierzwaluw of steenuil. Mogelijk komt in het buitengebied steenuil en ransuil voor (waarneming.nl, Claassen).

Veldonderzoek

Binnen het projectgebied zijn geen vogelnesten aangetroffen. De daken zijn ongeschikt voor huismus en gierzwaluw omdat geschikte holtes ontbreken.

De aanwezige gebouwen in het projectgebied zijn ongeschikt als broedlocatie voor huismus en gierzwaluw, vanwege het ontbreken van geschikte holtes en openingen in de gevel en het dak. De daken zijn grotendeels plat en de schuine delen zijn bedekt met bitumen waardoor dit dak eveneens ontoegankelijk en niet geschikt is als broedlocatie voor huismus en gierzwaluw, zie afbeelding 7. Losse loodslabben ontbreken. Een nader onderzoek of ontheffing van de Wet natuurbescherming is voor huismus en gierzwaluw is niet nodig.

In de groenblijvende planten in de plantsoenen komen mogelijk nesten voor van kleine zangvogels, zoals heggenmus. De nesten van deze soorten en de directe omgeving zijn in het broedseizoen beschermd. Deze soorten maken elk jaar een nieuw nest, waardoor een nest alleen in het broedseizoen (globaal van 15 maart t/m 15 juli) beschermd is.

7 CONCLUSIE

Onderhavige Quickscan Wet natuurbescherming richt zich op twee kantoorpanden en een bedrijfsloods aan de Kerkstraat 85 en 87 te Soest. De locatie zal worden herontwikkeld. Als gevolg van de sloop en herontwikkeling van het plangebied worden geen effecten op de NNN of Natura 2000-gebieden verwacht.

Omdat het plangebied volledig verhard is kunnen beschermde plantensoorten, vissen, amfibieën en reptielen, grondgebonden zoogdieren, insecten en ongewervelden op voorhand worden uitgesloten. Omdat in de twee kantoorpanden geschikte invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen aanwezig zijn, kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen momenteel niet worden uitgesloten. Een nader onderzoek naar vleermuizen is nodig om te bepalen of de spouw door vleermuizen gebruikt (kunnen) worden.

De aanwezige gebouwen zijn ongeschikt als broedlocatie voor huismus en gierzwaluw, vanwege het ontbreken van geschikte holtes en openingen in de gevels en daken. Een nader onderzoek of ontheffing van de Wet natuurbescherming is ook voor huismus en gierzwaluw niet nodig.

In het aanwezige groen (perkplanten) kunnen mogelijk algemene vogelsoorten tot broeden komen. Indien het groen wordt verwijderd, wordt geadviseerd om dit voor 15 maart of na 15 juli uit te voeren. Met deze planning wordt voorkomen dat nesten worden beschadigd en dat sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming.

Literatuurlijst

- Netwerk Groene Bureau gedragscode (2010), zie <http://netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/gedragscode>
- Claassen, E. Staro Natuur en buitengebied. 2018. Quickscan flora en fauna, Ferdinand Huycklaan 26 te Soest, 26 p.

Geraadpleegde websites op 01-06-2019:

- www.AERIUS.nl
- waarneming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- Provincie Utrecht, Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028: <https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart>

Bijlage 1 Curriculum Vitae

Naam ir. L. Dresmé
Nationaliteit Nederlandse

Persoonlijk profiel

Linda is een deskundig ecooloog en gespecialiseerd in het raakvlak tussen infrastructurele projecten/ bouwprojecten en beschermde flora en fauna. Ecologische-juridische onderbouwing van praktische oplossingen zijn haar sterkste kanten.

Opleiding

Afgeronde doctoraal Bosbouw en Bos- en natuurbeheer in Wageningen.

Master Beleid, Communicatie en Organisatie -behalve de scriptie- afgerond.

Cursussen

Analyse van vleermuisgeluiden, Vereniging voor Zoogdieren en H. Limpens, 25-3-2014

Cursus batdetector, 2 Vereniging voor Zoogdieren en H. Limpens, 05-06-2015

Tekenen in ArcMap, en Basisveiligheid VCA (geldig tot 28-9-2019).

Werkervaring

15 jaar werkervaring bestaande uit:

- 2011-heden, Dresmé & Van der Valk, zie <http://www.dresmevandervalk.nl>. Circa 20 nadere vleermuisonderzoeken en onderzoeken naar huismus, gierzwaluw, rugstreeppad en kleine marterachtigen per jaar.
- 2008-2011, bk ruimte & milieu bv als ecooloog
- 2007, provincie Noord-Holland (gedetacheerd) als juridisch adviseur groene wetgeving.
- 2003-2007, Envisie BV als projectleider van natuurcompensatieprojecten in samenwerking met provincie Noord-Holland, Landschap Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.